

วารสารวิชาการ อุตสาหกรรมศึกษา

วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2552 (81-86)

ความรู้และความตระหนักของอาจารย์ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

ไพรัช วงศ์ยุทธไกร, ภักตรา ประเสริฐวงษ์, วิมล วีระพัฒน์

สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

39/1 ถ.รัชดาภิเษก แขวงจันทรเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้และความตระหนักของอาจารย์ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโรงเรียนแบบเจาะจง คือโรงเรียนสหพานิชย์ จำนวนครูทั้งหมด 50 คน ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษา คือ สถานภาพของอาจารย์ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน การประกอบอาชีพเสริมที่เป็นอาชีพอิสระ ตัวแปรตามได้แก่ ความรู้และความตระหนักของอาจารย์ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Z -test

ผลการวิจัยพบว่า

1. อาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี มีจำนวนร้อยละ 36 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 80 มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 40 และไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระนอกเหนือจากการสอน คิดเป็นร้อยละ 70
2. อาจารย์มีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระในภาพรวมอยู่ในระดับมีความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 เมื่อมองเป็นรายความรู้จะเห็นว่าอาจารย์มีความรู้เรื่องการตลาดสูงสุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 อยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ อาจารย์ตอบว่าอาจารย์มีความรู้ในเรื่องความรู้ทั่วไปทางธุรกิจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 มีความรู้เรื่องการจัดการการผลิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 มีความรู้เรื่องกฎหมายและภาษีอากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55 และความรู้เรื่องการเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53
3. อาจารย์มีความตระหนักมากต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63

คำสำคัญ: การประกอบอาชีพอิสระ

Abstract

The objective of this research were to study the Knowledge and Awareness of the Teachers on the Self – Employment of Students. The researcher make a specific school for the sampling. The Sahapanit School was the school that chosen and the sampling were 50 teachers. The independent variables were age education attainment, work experience and self employment experience. The dependent variables were knowledge and awareness of the teachers on

ไพรัช วงศ์ทอไกร, ภักตรา ประเสริฐวงษ์, วิมล วีระพัฒน์
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2552 (81-86)

the self – employment of students. The questionnaires were used to collect the data. The statistical tool were used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation and Z-test.

The result were as followed:

1. A most of the teacher are 20–30 years old or 36 percent. Eighty percent of the teachers are bachelor degree holder and work experience are less than 5 years and seventy percent of the teacher have no experience on self employment.

2. The teachers as a whole have knowledge on the self – employment of students. When consider in each area, found that, the teachers have knowledge highest on marketing.

3. The teachers are aware on the self – employment of students at the high level at the average of 3.63.

Keyword: The Self – Employment

ภูมิหลัง

สถานการณ์เศรษฐกิจไทยหลังการปฏิวัติในปี พ.ศ.2549 ทำให้มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีเพียงร้อยละ 4 และเศรษฐกิจในปี 2549 หลังการปฏิวัติทำให้สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทำให้การลงทุนซบเซา มีการจัดงบประมาณแบบขาดดุลเพื่ออัดฉีดงบประมาณรายจ่ายของภาครัฐ สภาวะเศรษฐกิจได้แสดงอาการออกมาอย่างรุนแรงโดยผู้บริโภคภายในประเทศชะลอการใช้จ่ายลง อีกทั้งเกิดปัญหาสภาพคล่องอันสืบเนื่องมาจากการชะลอการลงทุนจากต่างประเทศพร้อม กับนักลงทุนต่างประเทศ ฝักรอการปรับตัวของราคาสินทรัพย์ที่สอดคล้องกับภาวะที่แท้จริงของตลาด เนื่องจากการขึ้นราคาน้ำมันดิบของประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน และค่าเงินบาทที่แข็งขึ้น ทำให้การส่งออกมีปัญหามากขึ้นทำให้ค่าเงินบาทไม่มีเสถียรภาพและภาวะเงินเฟ้อสูงขึ้น ปัจจุบันคุณภาพ สินเชื่อได้ส่งผลให้รายได้ของสถาบันการเงินต้องชะลอตัวลง สถาบันการเงินทุกแห่งจำเป็นต้องสำรองหนี้เสียเพิ่มขึ้น พร้อมกับสภาวะสภาพคล่องที่ตึงตัวส่งผลให้ต้นทุนอัตราดอกเบี้ยจ่ายของสถาบันการเงินเพิ่มสูงขึ้น และมีความผันผวนของสภาพคล่องทางการเงิน อัตราดอกเบี้ยหนี้เสีย และการเพิ่มทุนของสถาบันการเงิน

กรมการจัดหางานได้ทำการสำรวจพบว่า ปี พ.ศ. 2549 มีผู้ไม่มีงานทำ 1,610,000 คน และในปีเดียวกันมีผู้ที่จะจบการศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานประมาณ 405,595 คน แต่จะมีการบรรจุงานเพียง 108,147 คน ซึ่งจะเห็นได้ว่าโครงสร้างการผลิตบุคลากรไม่สอดคล้องกับความต้องการ

ของตลาด เพราะโครงสร้างของสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา ขาดความยืดหยุ่น เนื่องจากกฎระเบียบของระบบราชการ ทำให้ไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตาม โครงสร้างทางเศรษฐกิจ โดยไม่สามารถผลิตบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตลอดจนเนื้อหาที่สอนขาดการประยุกต์ให้เข้ากับบริบทท้องถิ่น บัณฑิตที่จบออกมาจึงเป็นคนที่ปรับตัวได้ยาก ดังนั้นเมื่อจบมาแล้วทำให้ตกงานและไม่สามารถประกอบอาชีพส่วนตัวได้ เพราะ ขาดความสามารถในการคิดริเริ่มลงมือสร้างงานและดำเนินงานจนสำเร็จ สิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงความล้มเหลวของการวางแผนกระบวนการผลิตและบริหารองค์การการศึกษาให้มีสภาพคล่องตัวเหมาะสมกับกระแสการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้น (กรมการจัดหางาน: 2548)

การประกอบอาชีพอิสระเป็นสิ่งสำคัญ สามารถมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก การประกอบอาชีพอิสระเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างงานให้ตนเอง ซึ่งอาชีพอิสระในปัจจุบันจะเป็นการประกอบกิจการที่มีขนาดไม่ใหญ่มากนัก อาจเป็นการผลิตสินค้า การจำหน่ายสินค้า กิจกรรมด้านบริการและกิจกรรมการประกอบการตามสายวิชาชีพ อาชีพอิสระมีบทบาทอย่างกว้างขวางในระบบเศรษฐกิจไทยแต่ปัจจุบันสภาวะเศรษฐกิจของไทยถดถอยทำให้เกิดปัญหาการว่างงานอาจมีสาเหตุจากหลายประการแต่สาเหตุประการหนึ่ง คือ ระบบการ ศึกษายังไม่สามารถสร้างทัศนคติที่ถูกต้องต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ดังนั้น จึงจำเป็น

ไพรัช วงศ์ยุทธไกร, ภักตรา ประเสริฐวงษ์, วิมล วีระพัฒน์
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2552 (81-86)

ที่จะให้นักศึกษาได้เรียนรู้การประกอบอาชีพอิสระซึ่งการประกอบอาชีพอิสระจะต้องประกอบด้วยความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง พื้นฐานทางธุรกิจ ขั้นตอนและเทคนิควิธีการประกอบอาชีพอิสระ การติดต่อสื่อสาร การผลิตและบริการธุรกิจ ประสบการณ์ในการทำงาน ตลอดจนการพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับการประกอบอาชีพอิสระซึ่งจะให้นักศึกษามีความสามารถในการประกอบอาชีพอิสระอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี และเป็นแหล่งรองรับแรงงานได้มากที่สุด (พจน์ สะเพียรชัย: 2534)

การจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา นับว่าเป็นการศึกษาสายวิชาชีพที่มีส่วนส่งเสริมการเตรียมตัวของนักเรียนให้พร้อมที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานในด้านต่างๆ ซึ่งการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน สถานการณ์มีอัตราการเติบโตลดลงมาก ซึ่งทำให้เกิดปัญหาหลายประการ และประการหนึ่งก็คือ การว่างงานทำให้เกิดปัญหา คือนักศึกษา เมื่อจบการศึกษาไปแล้วไม่มีงานรองรับ ทำให้เกิดการว่างงาน การที่จะแก้ปัญหการว่างงานหรือบรรเทาปัญหาการว่างงานนั้นสามารถกระทำได้ คือ การส่งเสริมให้มีการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งอยู่ในรูปของการประกอบธุรกิจขนาดย่อม ซึ่งหน่วยงานการศึกษาของรัฐ ได้แก่ กรมอาชีวศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญในการประกอบอาชีพอิสระ จึงได้กำหนดเป็นเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งมีข้อหนึ่งระบุว่าเพื่อให้นักเรียนสามารถประกอบอาชีพอิสระได้ การที่จะบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้อาจารย์ถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญ ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า อาจารย์มีความรู้และความตระหนักต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา มากเพียงใดและอยู่ในระดับใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ ด้านความรู้ทั่วไปทางธุรกิจ ด้านความรู้เรื่องการจัดการผลิต ด้านความรู้เรื่องการตลาด ด้านความรู้เรื่องการเงิน ด้านความรู้เรื่องกฎหมายและภาษีอากรของอาจารย์ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาความตระหนักของอาจารย์ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่า อาจารย์มีความรู้และความตระหนักต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาหรือไม่และมีอยู่ในระดับใด เพื่อที่ทางสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะได้ใช้เป็นข้อมูลส่งเสริมหรือใช้ในการสร้างหลักสูตรอบรมเพิ่มพูนความรู้ และความตระหนักให้แก่อาจารย์ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาความรู้และความตระหนักของอาจารย์สำนัก งานการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

ประชากร ได้แก่ อาจารย์ที่ทำการสอนวิชาชีพในโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ที่ทำการสอนวิชาชีพในโรงเรียนสหพาณิชย์ สังกัดกระทรวง ศึกษาธิการ จำนวน 50 คน

ตัวแปรอิสระ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย

1. อายุ
2. วุฒิการศึกษา
3. ประสบการณ์ในการทำงาน
4. การประกอบอาชีพเสริมที่เป็นอาชีพอิสระ

ตัวแปรตาม

1. ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ ประกอบด้วย
  - 1.1 ความรู้ทั่วไปทางธุรกิจ
  - 1.2 ความรู้เรื่องการจัดการการผลิต
  - 1.3 ความรู้เรื่องการตลาด
  - 1.4 ความรู้เรื่องการเงิน
  - 1.5 ความรู้เรื่องกฎหมายและภาษี

อากร

2. ความตระหนักของอาจารย์ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา

ไพรัช วงศ์ทอไกร, ภักตรา ประเสริฐวงษ์, วิมล วีระพัฒน์
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2552 (81-86)

สมมติฐานในการวิจัย

1. อาจารย์มีความรู้ต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาอยู่ในระดับมีความรู้บ้าง
2. อาจารย์มีความตระหนักต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาอยู่ในระดับมีความตระหนัก

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - 1.1 อายุ อาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี รองลงมาคืออายุระหว่าง 31-41 ปี ส่วนอาจารย์อายุ 5-60 ปี มีน้อยที่สุด
  - 1.2 วุฒิมหาวิทยาลัย อาจารย์ส่วนใหญ่จบการศึกษาปริญญาตรี รองลงมาคือจบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี และไม่มีอาจารย์จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี
  - 1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน อาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี รองลงมาคือประสบการณ์ระหว่าง 11-15 ปี และมีประสบการณ์ 6-10 ปี และมากกว่า 5 ปีตามลำดับ
  - 1.4 อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำอาชีพเสริมที่เป็นอาชีพอิสระนอกเหนือจากการสอน

2. ความรู้ของอาจารย์ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาพบว่า อาจารย์มีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์มีความรู้เรื่องการตลาดสูงสุดอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 มีความรู้ทั่วไปทางธุรกิจอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 มีความรู้เรื่องการจัดการการผลิตอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 มีความรู้เรื่องกฎหมายและภาษีอากรในเกณฑ์ระดับมีความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55 และมีความรู้เรื่องการเงินอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากแบบสอบถามแต่ละด้าน ทุกละ 8 ข้อ พบว่าอาจารย์มีความรู้เรื่องการตลาดอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ คิดเป็นร้อยละ 85 มีความรู้เรื่อง

การตลาด มีความรู้ทั่วไปทางธุรกิจ ความรู้เรื่องจัดการการผลิตอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ คิดเป็นร้อยละ 75 และมีความรู้เรื่องกฎหมายและภาษีอากรอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ คิดเป็นร้อยละ 75 อาจารย์มีความรู้เรื่องการเงินอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ คิดเป็นร้อยละ 70 สรุปได้ว่าอาจารย์มีความรู้เรื่องการตลาด มีความรู้เรื่องความรู้ทั่วไปทางธุรกิจ มีความรู้เรื่องการเงิน และมีความรู้เรื่องกฎหมายและภาษีอากร อยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้

3. ความตระหนักของอาจารย์ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาในภาพรวม พบว่า อาจารย์มีความตระหนักต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา อยู่ในเกณฑ์ระดับมีความตระหนักมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากแบบสอบถามจำนวน 20 ข้อ พบว่า อาจารย์มีความตระหนักอยู่ในระดับมีความตระหนักมาก จำนวน 10 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 50 และมีความตระหนักอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความตระหนักจำนวน 10 ข้อคิดเป็นร้อยละ 50

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ความรู้ของอาจารย์ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาในภาพรวม พบว่า อาจารย์มีความรู้ที่อยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และอีกส่วนหนึ่งจบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งให้อาจารย์มีความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระ และอีกเหตุผลหนึ่งคือ อาจารย์ส่วนหนึ่งมีประสบการณ์การทำงาน จึงอาจเป็นไปได้ว่า อาจารย์ได้รับรู้ถึงความสำคัญของการประกอบอาชีพอิสระ และเมื่อพิจารณาความรู้เรื่องการตลาดอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 และจากแบบสอบถามเรื่องการตลาดจำนวนทั้งสิ้น 8 ข้อพบว่าอาจารย์มีความรู้ คิดเป็นร้อยละ 85 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าอาจารย์มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการตลาด ซึ่งตรงกับลักษณะของวิชาชีพของอาจารย์ที่ทำการสอน ประกอบกับหลักสูตรที่นักเรียนเรียนคือหลักสูตรพาณิชย อีกทั้งอาจารย์ส่วนใหญ่จบ

การศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หลักสูตรจะมีวิชาเกี่ยวกับการตลาดในหลักสูตรที่เคยศึกษามา จึงอาจเป็นสาเหตุให้อาจารย์มีความรู้ด้านการตลาดอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยด้านอื่น ๆ พบว่า อาจารย์มีความรู้เรื่องความรู้ทั่วไปทางธุรกิจ ความรู้เรื่องการจัดการการผลิต ความรู้เรื่องกฎหมายและภาษีอากร และความรู้เรื่องการเงิน อยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและอีกส่วนหนึ่งจบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี รวมทั้งอาจารย์มีประสบการณ์ในการทำงาน จึงอาจเป็นไปได้ว่าอาจารย์ได้รับรู้ถึงความสำคัญของการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พีระศักดิ์ จันทร์สำราญ. (2542) ที่พบว่าอาจารย์มีความต้องการที่จะพัฒนาคุณลักษณะของอาจารย์ด้านหวังผลกำไรอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สามารถคิดต้นทุนราคาขายและกำไรได้ถูกต้อง มีความเข้าใจหลักการดำเนินงานด้านธุรกิจเพื่อกำไร และมีความสามารถคาดคะเนทำการค้าที่ดีได้ และสอดคล้องกับกรมอาชีวศึกษา. (2531) ที่ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังค่านิยมให้นักเรียนออกไปประกอบอาชีพอิสระไว้ตลอดหลักสูตร การวัดผลอาจให้นักเรียนทำโครงการ (Project) การประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งตามที่นักเรียนแต่ละคนจะเลือกเพื่อให้นักเรียน คิด เสนอ และเตรียมการ แก้ปัญหาต่างๆ อีกทั้งควรนำทรัพยากร (Resource) จากท้องถิ่นของตนมาใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด พิบูล สีหาพงษ์. (2533) ได้ให้แนวทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระให้ได้ผลสำเร็จว่าจะต้องประกอบ ด้วยปัจจัย 7 ด้าน คือ การจัดทำแผนการเรียน วิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การแนะแนว การวัดผลประเมินผลความร่วมมือจากชุมชน พร้อมเจตคติของผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับที่ วิบบิน (Wibben. 1988) ที่ได้กล่าวถึงความสามารถในการประกอบอาชีพอิสระคือ จะต้องมีความรู้ในด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจ ความรู้เกี่ยวกับความต้องการของลูกค้า ความเข้าใจในขั้นตอนพื้นฐานในการเริ่มทำธุรกิจ ความเข้าใจความสำคัญของการจัดการด้านเวลาและด้านการทำงาน ความสามารถในการประเมินทักษะ ความรู้ ความสามารถส่วน

ตน ความตระหนักถึงปัจจัยด้านมนุษย์สัมพันธ์ ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับรายรับและรายจ่าย เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของพีระศักดิ์ จันทร์สำราญ. (2542) ที่พบว่าช่างอุตสาหกรรมมีความต้องการพัฒนาคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระโดยครูช่างอุตสาหกรรมมีความต้องการพัฒนาคุณลักษณะในด้านต่างๆ ดังนี้ เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในโรงเรียนมัธยมศึกษา

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของแบบสอบถามแต่ละด้าน ๆ พบว่าอาจารย์มีความรู้เรื่องการตลาดอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ มีความรู้ทั่วไปทางธุรกิจ ความรู้เรื่องการจัดการการผลิต และมีความรู้เรื่องกฎหมายและภาษีอากรอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ อาจารย์มีความรู้เรื่องการเงินอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ สรุปได้ว่าอาจารย์มีความรู้เรื่องการตลาด มีความรู้เรื่องความรู้ทั่วไปทางธุรกิจ มีความรู้เรื่องการเงิน และมีความรู้เรื่องกฎหมายและภาษีอากรอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของพีระศักดิ์ จันทร์สำราญ. (2542) ที่ศึกษาความต้องการพัฒนาคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ พบว่าครูมีความต้องการพัฒนาคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ได้แก่ คุณลักษณะด้านความเชื่อมั่น คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความคิดสร้างสรรค์ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถรอบตัว คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านการยืดหยุ่นในการทำงาน คุณลักษณะด้านการยอมรับ ข้อเสนอแนะของผู้อื่น คุณลักษณะด้านมุ่งมั่นในงานตนจนสำเร็จ คุณลักษณะด้านหวังผลกำไร คุณลักษณะด้านความมานะอดทน และคุณลักษณะด้านการมองการไกล

ความตระหนักของอาจารย์ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ในภาพรวมพบว่าอาจารย์มีความตระหนักอยู่ในเกณฑ์มีความตระหนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอาจารย์มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนมาก จึงทำให้อาจารย์มีความตระหนักต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวลักษณ์ ศรีบุญเรือง. (2542) ที่ได้ศึกษาความเชื่อในประสิทธิผลการสอนของครูฟิลิปปินส์ใน

ไพรัช วงศ์ทอไกร, ภักตรา ประเสริฐวงศ์, วิมล วีระพัฒน์
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2552 (81-86)

ระดับชั้นมัธยมปลาย พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก จะมีความตระหนักมากกว่าครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยและยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพล มูลศรี. (2536) ที่ศึกษาความตระหนักของครูประถม ศึกษาในการป้องกันมลพิษทางอากาศ และทางเสียงจากการจราจรบนทางด่วนชั้นที่ 1 (เฉลิมมหานคร) กรุงเทพมหานคร พบว่าครูประถมศึกษามีความตระหนักในการ ป้องกันมลพิษทางอากาศและทางเสียง รวมทั้งยังสอดคล้องกับ การวิจัยของเสาวลักษณ์ ศรีบุญเรือง. (2542) ที่ได้ศึกษาความตระหนัก ถึงผลกระทบของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อ สิ่งแวดล้อมของครูวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 9 พบว่าครูวิทยาศาสตร์มีความตระหนัก ถึงผลกระทบของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมากและยังพบอีกว่าครูวิทยาศาสตร์ที่มี ประสบการณ์ในการสอนมากจะมีความตระหนักมากกว่าครูที่มี ประสบการณ์ทางการสอนน้อยกว่า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. สถาบันควรพิจารณาบรรจุรายวิชาเกี่ยวกับ ความรู้ในการประกอบอาชีพอิสระ เพิ่มมากยิ่งขึ้น เช่น วิชาการเงินธุรกิจ วิชากฎหมายและภาษีอากร วิชาการตลาด วิชาธุรกิจเบื้องต้น เพื่อนักเรียน นิสิต นักศึกษา ที่จบ การศึกษาออกไปจะได้มีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อิสระมากยิ่งขึ้น
2. สถาบันควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อ เสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระโดยเฉพาะ อย่างยิ่งความรู้เรื่องการเงิน ความรู้เรื่องการตลาด ความรู้ เรื่องความรู้ทั่วไปทางธุรกิจ และความรู้เรื่องกฎหมายและภาษี อากร รวมทั้งความตระหนักต่อการประกอบอาชีพอิสระของ นักศึกษา
3. ผู้บริหารและอาจารย์ควรส่งเสริมการประกอบ อาชีพอิสระ เริ่มต้นจากการกำหนดให้มีเป้าหมายในการสร้าง เจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งในการ ประกอบ อาชีพ
4. สถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาส ทำงานในสถานประกอบการจริงควบคู่ไปกับการศึกษา โดย

เน้นการปลูกฝังค่านิยมและเจตคติในการพัฒนาตนเองไปสู่ การเป็นผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความต้องการของนักเรียน นิสิต นักศึกษาในการศึกษาการประกอบอาชีพอิสระ
2. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการประกอบอาชีพ อิสระสำหรับอาจารย์

บรรณานุกรม

- [1.] กรมการจัดหางาน. (กุมภาพันธ์ 2548). “สถานการณ์ การมีงานทำ” ใน*การจัดงานปรีทัศน์*. 3(2).
- [2.] กรมอาชีวศึกษา. (2531). *แนวทางสู่อาชีพส่วนตัว*. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา.
- [3.] พจน์ สะเพียรชัย. (4 มิถุนายน 2534). “รัฐจ้างงาน น้อยลงกระตุ้นบัณฑิตทำอาชีพอิสระ - หันหางาน เอกชน” *เดลินิวส์*. 6.
- [4.] พิกุล สีหาพงษ์. (10 - 12 มกราคม 2533). “การ เรียนวิชาอาชีพกับการมีงานทำ.”
- [5.] พีระศักดิ์ จันทร์สำราญ. (2542). *ความต้องการพัฒนา คุณลักษณะครูช่างอุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมการประกอบ อาชีพอิสระในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา เขตการศึกษา 6*. ปริญญาโท มหวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ.
- [6.] สุรพล มูลศรี. (2536). *ความตระหนักของครู ประถมศึกษาในการป้องกันมลพิษทางอากาศและทาง เสียงจากการจราจรบนทางด่วนชั้นที่ 1 (เฉลิมมหานคร) กรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโท มหวิทยาลัยศรีนคริน ทรวิโรฒ.
- [7.] เสาวลักษณ์ ศรีบุญเรือง. (2542). *ความตระหนักถึง ผลกระทบของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อสิ่งแวดล้อม ของครูวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขต การศึกษา 9*. ปริญญาโท มหวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [8.] Wibben, Charls Henry. (1988). *The Perception of Selected Female Entrepreneurs Regarding Entrepreneurial Competencies*. Dissertation Abstract International, East Texas University.